

*Założenia funkcjonalno – programowe Muzeum Emigracji w Gdyni.***1.1. Założenia programowe Muzeum Emigracji w Gdyni.**

Zakłada się, iż Muzeum będzie miejscem nowoczesnym, tworzącym nowe zjawiska w oparciu o tematykę emigracyjną, miejscem dyskusji i debat na tematy z nią związane. Równocześnie, poprzez profil programowy wystaw stałych i zmiennych, Muzeum powinno pełnić funkcje edukacyjne oraz upowszechniające. Rolą powołanej instytucji jest więc stworzenie centrum działań kulturowych poprzez łączenie sztuki i nauki, wykreowanie miejsca rozrywki i ośrodka szeroko pojętego przemysłu kulturalnego. Wybór Muzeum jako ośrodka działań kulturowych, a więc budującego tożsamość społeczną, wiąże się ze stworzeniem nowoczesnej, otwartej struktury instytucji, opartej również na zewnętrznych animatorach projektów kulturalnych. Muzeum powinno spełniać następujące cele:

- cel edukacyjny i popularyzatorski: prezentacja historii i zasięgu emigracji z ziem polskich, przybliżenie jej motywów i pobudek, zwrócenie uwagi na losy emigrantów po opuszczeniu kraju, przybliżenie postaci polskich emigrantów; sprowokowanie dyskusji i pytań dotyczących decyzji o emigracji kiedyś i dziś, jak również jej konsekwencji; analiza aspektów psychologicznych, socjologicznych, społecznych i politycznych; ukazanie zjawiska polskiej emigracji na tle ruchów migracyjnych Europy i świata oraz wywołanie dyskusji dotyczącej zjawiska imigracji do Polski.
- cel wystawienniczy i muzealny – eksponowanie i zabezpieczenie zbiorów i pamiątek dotyczących historii emigracji, organizowanie wystaw czasowych szeroko traktujących o zjawisku migracji na świecie; kolekcjonowanie, archiwizacja, dokumentacja i inwentaryzacja pozyskanych zbiorów, gromadzenie relacji dotyczących emigracji w ramach ‘archiwum emigranta’.
- cel społeczny, integracyjny – stworzenie miejsca spotkań, ośrodka działań kulturowych stymulującego lokalne środowiska (możliwość rozwijania aktywności społecznej), jak również tworzącego nowe przestrzenie artystycznych wypowiedzi; jednym z założeń jest również forma integracji Polonii, zaangażowanie jej w formę wolontariatu na rzecz

muzeum – szerzenie idei, zbieranie relacji, historii, filmów i zdjęć do ‘archiwum emigranta’.

- cel badawczy – ze względu na przyjmowane, katalogowane i przechowywane pamiątki i archiwalia, Muzeum stanowić będzie interesującą i wyjątkową w Polsce instytucję dysponującą materiałami dokumentującymi emigrację z ziem polskich. Tym samym pełnić będzie po części rolę badawczą, jako jednostka posiadająca bogato wyposażoną czytelnię oraz dysponująca nowoczesnymi technikami archiwizacji. Zakłada się również współpracę przy tworzeniu multimedialnych programów edukacyjnych dla szkół oraz działalność wydawniczą i edytorską, jak również stworzenie portalu internetowego, który zawierać będzie narzędzia pomocne w pracach dydaktycznych i poznawczych (np. szukanie przodków). Należy również uwzględnić prowadzenie fototeki, gromadzącej negatywy, pozytywy, mikrofilmy obiektów znajdujących się w innych muzeach oraz w kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą.

Powyższe cele realizowane będą poprzez następujące działania programowe:

Działania edukacyjne – ich celem jest upowszechnianie wiedzy o emigracji z ziem polskich, rozbudzenie zainteresowania losami przodków, zainicjowanie dyskusji na temat emigracji współczesnej jak również tożsamości społecznej. Przewiduje się organizację spotkań, system konkursów i wydawnictw edukacyjnych, jak również stworzenie multimedialnego programu edukacyjnego dotyczącego historii emigracji dla szkół w Polsce, szkół polonijnych na świecie oraz umożliwienie podstawowych poszukiwań przodków poprzez specjalistyczne programy komputerowe.

Działania kina studyjnego - prezentacja archiwalnych i współczesnych dokumentów o tematyce migracji, jak również filmów twórców przebywających na emigracji oraz wszelkich produkcji filmowych związanych tematycznie z bieżącą działalnością instytucji (nawiązania do wystaw, sztuk teatralnych, spotkań i debat itp.). Zakres działań kina studyjnego powinien uwzględniać również tworzenie filmoteki złożonej zarówno z filmów dokumentalnych (wykorzystywanych na potrzeby wystawy stałej oraz wystaw czasowych), jak również filmów fabularnych związanych z tematem migracji.

Działalność badawcza - stymulowanie debaty dotyczącej szeroko pojętego tematu migracji ludności poprzez organizację międzynarodowych konferencji, seminariów, wymianę i promocję najnowszych wydawnictw związanych z zagadnieniem.

Działania z zakresu upowszechniania kultury – działania teatralne, muzyczne, performatywne, inne. Muzeum będzie miejscem spotkań, do którego odbiorcy będą wracali niejednokrotnie ze względu na urozmaicony program. Muzeum jako miejsce edukacji i upowszechniania wiedzy dotyczącej polskiej emigracji pełnić będzie tę funkcję również poprzez część ekspozycyjną (ekspozycja stała oraz wystawy czasowe).

Wystawy czasowe - wystawy czasowe dotyczyć powinny szeroko pojmowanych zagadnień związanych z problematyką ruchów migracyjnych na świecie (losy emigrantów, aspekty psychologiczne emigracji przymusowych, emigracja poszczególnych grup społecznych itp.). Dopuszczalny jest tu również aspekt lokalny (emigracja z Gdyni), okolicznościowy (rocznice ważnych w kontekście tematu wydarzeń) jak również wątek twórczości artystów polskiego pochodzenia. Należy uwzględnić nawiązanie współpracy z placówkami i instytucjami z Polski, Europy i całego świata zajmującymi się omawianym problemem – celem jest zapewnienie prężnego programu wystaw czasowych na wysokim poziomie.

1.2. Odbiorca.

Zakłada się, że główną grupą odbiorców Muzeum będą:

- dzieci i młodzież w wieku szkolnym;
- mieszkańcy Gdyni – grupa zróżnicowana wiekowo;
- turyści z Polski i zagranicy (ze względu na bliskość portu statków pasażerskich należy jako stałego odbiorcę uwzględnić turystę zagranicznego);
- środowisko polonijne.

W związku z określoną szeroką grupą odbiorców niezbędne jest wnikliwe przygotowanie wystawy od strony merytorycznej. Ważne jest przedstawienie treści w formie przystępnej i zrozumiałej dla zróżnicowanego odbiorcy, a więc:

- osób nie posiadających prawie żadnej wiedzy o historii Polski (turyści zagraniczni)
- osób posiadających wiedzę podstawową, bez wykształcenia historycznego (przeciętny zwiedzający)
- osób o wykształceniu historycznym, humanistycznym (środowisko akademickie).

Należy wykorzystać nowoczesną formę przekazu, która zainteresuje młodzież i ułatwi przekazywanie wiedzy. Projektując całość wystawy wskazane jest wykorzystanie rozmaitych technik interpretacyjnych, co pozwoli zaspokoić zróżnicowane wymagania odbiorcy w odniesieniu do zainteresowania tematem i poziomu wiedzy. Podstawą jest czytelne przekazanie zasadniczych treści wystawy, rozbudzenie zainteresowania zwiedzającego, sprowokowanie go do zadawania pytań, na które otrzymuje odpowiedź w kolejnych etapach zwiedzania. Wskazane jest likwidowanie wszelkich barier utrudniających zrozumienie wystawy (np. zbyt naukowe potraktowanie tematu, duża ilość wątków). Przewiduje się możliwość zwiedzania wystawy na różnych poziomach szczegółowości. W tym celu należy uwzględnić takie rozwiązania techniczne, które umożliwią zapoznanie się z dodatkowymi wątkami tematycznymi. Wskazane jest wyodrębnienie w ramach wystawy głównej miejsca, w którym mogłyby się odbywać lekcje muzealne w sposób nie utrudniający zwiedzania innym odbiorcom.

Pod kątem turysty zagranicznego oraz środowisk polonijnych należy zwrócić szczególną uwagę na czytelność dla nich wartości merytorycznej wystawy. Na ich potrzeby konieczne jest zaprezentowanie tła wydarzeń historycznych w Polsce i odniesienie ich do znanych faktów z historii Europy i świata.

1.3. Muzeum jako forma społecznej debaty na temat polskiej emigracji.

Ideą muzeum jest nie tylko przedstawienie historii procesu emigracji z ziem polskich, lecz również zaprezentowanie tej opowieści w kontekście milionów rodzin bezpośrednio dotkniętych skutkami zawirowań historii naszego kraju. Nie wolno również zapominać o emigracji współczesnych Polaków, a więc warto odwołać się do indywidualnych doświadczeń potencjalnych odbiorców. Dlatego w program Muzeum należy włączyć działania, które umożliwią podjęcie dyskusji na temat rozmaitych motywów, czynników i sytuacji - zmiennych na przestrzeni czasu - które powodowały i powodują o decyzji opuszczenia kraju. Należy podjąć próbę zebrania w formie elektronicznej jak największej ilości wspomnień, relacji, opowieści dotyczących emigracji (oral history), które wykorzystane mogą być na wystawie stałej, lecz także stanowić będą tzw. 'archiwum emigranta'.

2. Zakres pojęciowy. Sposób budowania narracji wystawy stałej.

Ślady obecności Polaków można odnaleźć w najodleglejszych zakątkach świata. Zarówno indywidualne przypadki osiedlania się z dala od ojczyzny, działalność i dorobek wybitnych

jednostek, jak i istnienie skupisk polonijnych, niosą ze sobą fascynujące opowieści o ludzkich losach. Biorąc pod uwagę złożoność przyczyn, skalę i skutki polskiego wychodźstwa, a także stałą obecność tego zjawiska w dziejach państwa i narodu, ukazanie tak obszernego zagadnienia wymaga przemyślanego skonstruowania narracji wystawy, która w sposób przejrzysty, wnikliwy i poruszający ukaże historię milionów ludzi gnanych marzeniami o innej, lepszej przyszłości. W kontekście skali zjawiska oraz faktu, iż niemal w każdej polskiej rodzinie znajduje się przodek lub osoba żyjąca współcześnie, których losy ‘ocierają się’ o wątek emigracyjny, temat ten ma szansę stać się wyjątkowo osobistym i poruszającym potencjalnego odbiorcę. Jeśli dziś szacujemy, iż poza krajem żyje kilkanaście milionów obywateli o polskich korzeniach, to oczywistym jest, że ich losy składają się właśnie na wielką historię polskiej emigracji.

Sposób poprowadzenia narracji wystawy, w którym historia państwa i milionów ludzi opowiedziana jest głównie z perspektywy doświadczeń poszczególnych rodzin i losów jednostek wydaje się atrakcyjny i bez wątpienia bardziej poruszający niż suche, podręcznikowe przedstawienie faktów. Przenikanie się historii kraju z losami indywidualnych postaci, zarówno powszechnie znanych jak i ‘anonimowych’ jest zatem celem, który chcemy osiągnąć przy konstruowaniu opowieści przedstawionej na wystawie stałej. Zatrudnienie specjalistów z poszczególnych dziedzin – m.in. historii, historii sztuki, psychologii społecznej, socjologii, sztuk pięknych, zapewnić powinno wysoki poziom merytoryczny oraz artystyczny przygotowywanej ekspozycji.

Zakłada się, iż wystawa będzie bazować na obiektach, przedmiotach, filmach i zdjęciach ukazujących indywidualne historie emigrantów, przedstawiających ryzyko oraz dylematy, przed którymi stawali. Istotnym jest podkreślenie, iż pomimo wielu wątpliwości i przeciwności decyzja tych ludzi niosła ze sobą nadzieję na lepszą przyszłość; zestawienie aspektów konieczności (przymusu, represji, czynników historycznych - najczęściej emigracja polityczna) lub - mimo wszystko - dobrowolnej decyzji (najczęściej emigracja ekonomiczna) pozwoli uniknąć potraktowania tematu jako stricte związanego z pojęciem martyrologii. Celem jest zrozumienie przez odbiorcę motywów opuszczania kraju w kontekście jego sytuacji politycznej i gospodarczej, jak również uprzytomnienie konsekwencji takich decyzji na przykładach osobistych historii.

2.1. Cele wystawy stałej :

- 1) ukazanie fenomenu procesu „migrowania” - nie tylko wyjazdów, ale również migracji cyrkulacyjnych, sezonowych, powrotów, etc.,
- 2) ukazanie migracji jako ważnej części historii i współczesności Polski,
- 3) przedstawienie migracji jako naturalnego procesu społecznego o wielu czynnikach i funkcjach,
- 4) pokazanie różnorodności migracji – ich powodów, kierunków i przebiegu,
- 5) ukazanie migracji z Polski i Polonii jako przypadku szerszego zjawiska: światowych procesów migracyjnych i rozwoju diaspor,
- 6) przedstawienie migracji jako zjawiska bliskiego zwiedzającym: to część historii ich rodziny, miejscowości, regionu,
- 7) zarysowanie historii i współczesność polskiej diaspory/Polonii: jej wielkość i zróżnicowanie w czasie i przestrzeni oraz znaczenie w historii Polski,
- 6) przedstawienie pozytywnego obrazu: migracje jako sposób radzenia sobie w rozmaitych sytuacjach, historii odwagi i sukcesu jednostek; nie unikanie jednakże ukazania dramatyzmu wyborów i tragizmu niektórych migracji (szczególnie przymusowych),
- 7) ukazanie roli modernizacyjnej migracji (jej wpływ na rozwój społeczny i ekonomiczny gospodarstw domowych, społeczności lokalnych i całego kraju).

2.2. Główne założenia ekspozycji.

2.2.1 Wielość perspektyw:

- 1) główna perspektywa to perspektywa emigrantów i ich rodzin - jak to jest być emigrantem? Pokazanie historii i fenomenu polskiej emigracji przez pryzmat konkretnych jednostek/rodzin/miejscowości - w tym jednostki wybitne oraz „zwykli” emigranci. Zgodnie z przyjętym założeniem wystawa stała Muzeum Emigracji nie ma być kolekcją wspomnień postaci pomnikowych i ich dorobku, lecz spojrzeniem na fenomen polskiego wychodźstwa przez pryzmat zwyczajnych ludzi.
- 2) perspektywa Polski jako kraju wysyłającego: wpływ migracji na społeczeństwo polskie oraz rola polityki państwa wobec emigracji (polityka państwa zachęcająca do emigracji (II RP) lub ograniczająca emigrację (PRL)).

- 3) perspektywa krajów docelowych: Polonia i jej zróżnicowanie. Przedstawienie skupisk polskich w kilku najważniejszych krajach docelowych: USA, Brazylia/Argentyna, Francja, Niemcy, Wielka Brytania, Kanada, Australia.

2.2.2. Wystawa będzie w głównej mierze dotyczyć emigracji w znaczeniu wychodźstwa osiedleńczego i migracji zarobkowych, w okresie kiedy przybrały one skalę masową (od drugiej połowy XIXw.). Inne formy mobilności i wcześniejsze okresy zostaną opracowane w sposób syntetyczny, pokazujący historię migracji po wiek XIX. Kwestie emigracji politycznej (tj. działalności politycznej emigrantów na rzecz kraju) i migracji przymusowych zostaną pokazane w sposób wyodrębniony, by nie zdominować tematów pierwszorzędnych.

2.2.3. Kluczem do prezentacji historii emigracji z ziem polskich powinny być trzy przenikające się wymiary (chronologiczny, kontekstowy i problemowy):

- chronologiczny porządek ekspozycji głównej (wyróżnienie szczególnych etapów w historii polskiej emigracji),
- kontekst (wskazanie na charakterystyczne cechy, wydarzenia, kwestie szczegółowe w obrębie tych etapów),
- zjawiska/prawidłowości ponadczasowe (odnoszące się do polskich migracji, wyjaśniające ich fenomen).

Towarzyszyć temu powinno ukazanie zjawiska emigracji jako podróży oraz zetknięcia z egzotyką (np. Brazylia, Australia), wielokulturowością (np. USA, Kanada) i budowania własnej tożsamości za granicą (asymilacja, budowa wspólnot etnicznych, kontakty z krajem). Taka formuła w atrakcyjny sposób pomieścić może zarówno pomnikowe postaci, jak i losy jednostek. Ekspozycja pozostanie wówczas otwarta na eksponaty różnej proveniencji, zawierać może odniesienia do emigracji przedstawionej w filmie, literaturze i sztuce. Stworzenie takiego kontekstu daje również możliwość ukazania ilości Polaków w świecie i wywołania poczucia dumy z ich licznych osiągnięć.

Proponowany sposób prowadzenia narracji wydaje się być szczególnie atrakcyjny także w kontekście miejsca, w którym przedstawiona zostanie historia emigracji – zabytkowych wnętrz Dworca Morskiego, niosących ogromny ładunek emocjonalny, oraz wyjątkowości Gdyni - miasta powstałego z marzeń, zbudowanego dzięki otwartości i zdeterminowaniu pierwszych osadników (często również przybyłych na te tereny z innych rejonów). W takim rozumieniu opowieść

o emigracji będzie też opowieścią o próbie realizowania marzeń, o wizji dobrobytu i dostatku czekających gdzieś daleko, o pielgrzymce do Ziemi Obiecanej; o ludzkich uczuciach, emocjach, rozterkach, o ciekawości, ekscytacji, pragnieniu odkrywania świata. Ale to również historia o pozostawianiu dorobku, rodziny i przyjaciół, o strachu przed nieznanym, niejednokrotnie o braku alternatywny. To wreszcie opowieść o poszukiwaniu wolności.

Zakłada się, iż dwa pierwsze przeszła Magazynu Tranzytowego wykorzystane zostaną na zbudowanie narracji pomiędzy budynkiem Dworca Morskiego a przestrzenią wystawy, narracji stanowiącej jednocześnie wprowadzenie do tematu emigracji. Proponuje się zaprezentowanie w tym miejscu dużej, interaktywnej mapy świata prezentującej kierunki migracji z oraz do ziem polskich w poszczególnych okresach, ich natężenie itp. Możliwe jest również przedstawienie fabularyzowanych relacji osób dorosłych i dzieci, opisujących powody wyjazdu, pierwsze emocje i przygotowania. Sugeruje się odtworzenie w tej przestrzeni klimatu przygotowania do podróży, w którą zostaje włączony również zwiedzający, dokonujący pierwszych wyborów – kierunek emigracji, środek transportu, zabierane przedmioty, ich waga, itp. Ma to stanowić zachętę do aktywnego uczestnictwa w wystawie i przełamać wszelkie opory przed interakcją z wybranymi elementami wystawy i samodzielną obsługą obiektów dostępnych w dalszej części ekspozycji. Jednak prawdziwa podróż – w czasie i przestrzeni – powinna rozpocząć się w momencie przekroczenia przez zwiedzającego symbolicznej granicy, jaką stanowić będzie zabudowana przestrzeń Magazynu.

Wystawa powinna mieć charakter narracyjny, bez ograniczeń wynikających z dostępności oryginalnych eksponatów. W chwili obecnej Muzeum nie dysponuje zabytkowymi obiektami i pamiątkami, które mogłyby zyskać miano ‘muzealiów’. Wystawa powinna uwzględniać aktywny udział widza w zwiedzaniu, angażowanie go w tematykę prezentacji poprzez odniesienie treści do jego doświadczeń oraz emocji. Pożądanym jest wysoki stopień interaktywności ekspozycji. Warto rozważyć opracowanie materiału filmowego w 3D oraz wykorzystanie w przestrzeni elementów działających na różne zmysły odbiorcy. Multimedia powinny być jednakże traktowane jako narzędzie edukacji, dostosowanie formy komunikacji do wieku oraz możliwości percepcyjnych zwiedzającego, jako narzędzie służące do wywołania pewnej interakcji, sprowokowania określonego zachowania, nawiązania dialogu ze zwiedzającymi. Należy więc uchwycić odpowiednie proporcje pomiędzy różnymi typami eksponatów, aby uniknąć dominacji multimedialnych. Przy tworzeniu ekspozycji należy uwzględnić nowoczesne rozwiązania

technologiczne, scenograficzne środki wizualne, repliki, rekonstrukcje, animacje komputerowe oraz inne środki budujące nastrój i odwołujące się do uczuć zwiedzającego.

3. Ogólne założenia funkcjonalne Muzeum Emigracji w Gdyni.

Na potrzeby Muzeum Emigracji przeznaczona jest budynek Dworca Morskiego, którego bryła składa się z dwóch części: reprezentacyjnego gmachu Hali Pasażerskiej oraz przylegającego do niej od strony wschodniej Magazynu Tranzytowego. Główna przestrzeń wystawiennicza znajduje się będzie w Magazynie Tranzytowym, którego powierzchnia całkowita wynosi 3600m², z czego powierzchnia przewidziana na wystawę stałą wynosi kolejno 840m² (foyer) oraz 1544m² (wewnętrzna zabudowa). W przestrzeni zabudowy modułowej przewidziano również przestrzeń wystaw czasowych (140m²). Wymiary całkowite Magazynu: 30m szerokości, 120m długości. Magazyn przykryty jest sklepieniem łukowym o wymiarach: rozpiętość 12m, wysokość 2m, długość 32,6m.

Bryła i wnętrza Dworca Morskiego zostaną odbudowane w formie ze stanu z pierwszej połowy lat 30., z wprowadzeniem modyfikacji w elewacji północnej, częściowo zburzonej podczas działań wojennych. Odtworzenie brakującej części bryły zostanie przeprowadzone w oparciu o samodzielną konstrukcyjnie strukturę budowlaną, dodaną do istniejącej. Fasada zostanie odbudowana wg planów budynku z lat 30.

Rozmiary trzypiętrowej, częściowo podpiwniczonej Hali Pasażerskiej Dworca Morskiego wynoszą 30x37 metrów przy wysokości ok. 18,5m. Część budynku zostanie przeznaczona na pomieszczenia administracyjno – biurowe Muzeum (pomieszczenia od strony elewacji frontowej – zachodniej oraz wybrane pomieszczenia od strony elewacji północnej), zaś pozostała część pomieszczeń galerii I i II piętra - na cele działań artystycznych, edukacyjnych (czytelnia, pomieszczenie warsztatowe, sala teatru i kina studyjnego pełniące również funkcję sali konferencyjnej, koncertowej do max. 80 osób,) oraz gastronomicznych.

4. Siedziba Muzeum. Rys historyczny i opis

13 sierpnia 1923 roku do Gdyni zawinął pierwszy pełnomorski statek; francuski parowiec „Kentucky” wywiózł wówczas z ojczyzny wielkopolskie rodziny chłopskie, szukające za morzem lepszego życia. Tak zaczęła się emigracyjna historia Gdyni.

Idea budowy pasażerskiego Dworca Morskiego w porcie gdyńskim dojrzała w latach 1927-1930, kiedy ruch pasażerski w porcie wzrósł gwałtownie do 23.000 – 24.000 osób rocznie.

Decyzję o budowie podjęto jednak dopiero w 1932 r., a nowy obiekt miał być zlokalizowany pomiędzy Nabrzeżem Francuskim i Holenderskim i użytkowanym przez Urząd Morski.

Wykonanie projektu Dworca Morskiego wraz z przylegającym do niego Magazynem Tranzytowym zlecono znanej firmie specjalizującej się w konstrukcjach żelbetowych, firmie Dyckerhoff & Widmann S.A. Oddział Katowice. Sporządzone przez nią projekty są datowane na lipiec i sierpień 1932 r. Budowę prowadziły dwie połączone gdyńskie firmy: Biuro Budowlane F. Skąpski i S-ka Inżynierowie oraz Spółka Techniczno-Budowlana Wolski, Wiśniewski Inżynierowie. Szczegółowy projekt układu funkcjonalnego wykonany został w Wydziale Budowy Portu Urzędu Morskiego w grudniu 1932 r. Budowa postępowała bardzo szybko. Ukończono ją w grudniu 1933 r.

Uroczystego otwarcia i poświęcenia Dworca Morskiego dokonano 8 grudnia 1933 r. Obecnych było przy tym kilku ministrów, liczni dostojnicy kościelni i delegacje ogólnopolskie, a całość była transmitowana drogą radiową na cały kraj. Od tego dnia Dworzec Morski był nie tylko miejscem, przez które przechodził intensywny morski ruch pasażersko-towarowy, ale również ośrodkiem kultury morskiej i miejscem stałego zainteresowania szerokiej publiczności z całej Polski. Odbywały się tu zjazdy i spotkania organizacji gospodarczych, społecznych i polonijnych. Był celem spotkań oficjalnych i wycieczek turystycznych. Był też miejscem duszpasterstwa ludzi morza, siedzibą portowej parafii „Stella Maris”, gdzie odbywały się codzienne msze święte. Jego piękna forma, lokalizacja i sposób użytkowania zadecydowały o tym, że w latach międzywojennych stał się jednym z symboli architektonicznych oraz kulturowych Gdyni. Tętniący wówczas życiem Dworzec był wyrazistym świadectwem sukcesu gospodarczego i politycznego, jakim była budowa Gdyni w odrodzonej po 1918 r. Polsce. Niestety kataklizm II wojny światowej zaznaczył swe ponure piętno również na tym obiekcie. Dworzec Morski został w 1939 r. ogołocony przez okupanta z artystycznych i narodowych emblematów, a następnie w 1942 r. zamieniony na biura Kriegsmarine. Podczas działań wojennych w 1943 r. gmach w swej części frontowej i północnej został zniszczony, a później częściowo, w kalekiej formie odbudowany. Do dziś fasada frontowa i bryła Dworca noszą szpecące ślady tamtych czasów.

W latach powojennych, dopóki czynna była linia pasażerska obsługiwana przez polski transatlantyk „Stefan Batory”, obiekt w sensie funkcjonalnym zachowywał jeszcze resztki świetnej tradycji. Jednakże w zmienionej sytuacji politycznej znaczenie społeczne, kulturowe oraz symboliczne gdyńskiego Dworca Morskiego skazane było na niepamięć. Po zamknięciu linii

pasażerskiej Dworzec szybko pustoszał i podupadał, aż wreszcie został niemal całkowicie wyeliminowany z życia społecznego.